

Verfilming bestseller 'Tsjik': echte euforie blijft uit

Achtergrond - 12 oktober 2016 - Auteur: Josta van Bockxmeer

'Tsjik' is niet alleen een aanstekelijk verhaal over twee jongens die in een gestolen auto op reis gaan. Het is ook de verfilming van één van de populairste boeken van Duitsland, door één van de bekendste Duitse regisseurs. Fatih Akin maakte er een lichte, grappige film van, zonder dramatische momenten en diepe gevoelens en - helaas - ook geen echte euforie.

Een geliefd boek verfilmen is geen gemakkelijke taak. Met 'Tsjik', naar het gelijknamige boek van Wolfgang Herrndorf, heeft Fatih Akin het toch gedaan. Zowel volwassenen als jongeren in Duitsland houden van Herrndorf, die in 2013 een einde aan zijn leven maakte omdat hij aan een kwaadaardige hersentumor leed. En ze houden van Tsjik, zijn eigenzinnige personage, dat zich van alle ellende in het leven niets aantrekt en gewoon op reis gaat. Niet voor niets stond het boek meer dan een jaar lang op de Duitse bestsellerlijst en is het op veel scholen een vast onderdeel van het lesmateriaal.

Akin is zelf één van de bekendste regisseurs van Duitsland, die vooral bekend is geworden met de rauwe stijl van films als 'Gegen die Wand' (2004), maar die ook lichter en commerciëler werk heeft gemaakt, zoals 'Soul Kitchen' (2009). 'Tschick', zoals boek en film in het Duits heten, behoort tot die laatste categorie. Akin kreeg de opdracht voor de film pas zeven weken voor de opnames begonnen, omdat de oorspronkelijke regisseur was afgehaakt. Met zo'n geliefd boek en zo'n geliefde regisseur waren de verwachtingen hooggespannen. Akin zei daarover tegen Der Tagesspiegel: "We moesten beginnen. Het was al nazomer, bijna herfst en als we in 2015 niet waren gaan met draaien, had een aantal mensen veel geld verloren. Aan de andere kant hadden we maar zeven weken en hé, het was Tsjik, niet de een of andere *fucking* 'Tatort'."

Tschick (zoals boek en film in het Duits heten) draait sinds september in de Duitse bioscopen. [Meer info](#)

De film gaat in oktober 2017 ook in Nederland draaien.

'Tsjik' gaat over de 14-jarige klasgenoten Maik Klingenberg en Andrej Tsjichatsjov,

alias Tsjik, die allebei op een andere manier door hun familie in de steek zijn gelaten. Maiks moeder is alcoholiste en vertrekt elke zomer naar een afkickkliniek, terwijl zijn vader op vakantie gaat met zijn minnares. Tsjik is alleen met zijn broer uit Rusland naar Duitsland gekomen en woont in één van de armoedige flats in Berlijn-Hellersdorf. Als hij niet dronken is, haalt hij op het gymnasium de beste cijfers van de klas. Hij weet Maik over te halen de leegte van de zomervakantie te vullen met een bizarre roadtrip in een gestolen Lada.

Ode aan Herrndorfs boek

Een van de belangrijkste kwaliteiten van het boek, het vlotte en gedurfde taalgebruik waarmee Herrndorf de belevingswereld van de jongeren neerzet, heeft Akin overgenomen. De vertelstem van Maik en de dialogen komen zo uit het boek, zoals het gebekvecht tussen Maik en Tsjik over het woord Walachije, waar Tsjik heen wil en waarvan Maik niet gelooft dat het bestaat. Ook de scène waarin ze naast elkaar in hun slaapzakken onder een windmolen liggen en bedenken dat op een andere planeet grote insecten over hen fantaseren, geeft de film een extra dimensie.

Goed gelukt is ook het personage van Maik, gespeeld door Tristan Göbel, die bij het begin van de opnames pas 13 jaar was. Akin castte hem op zijn eerste dag als regisseur in plaats van de oorspronkelijke hoofdrolspeler. Göbel weet Maiks teleurstelling over de zomerdagen die hij alleen thuis moet doorbrengen, en over het feestje van Tatjana, het meisje waar hij verliefd op is en die hem niet heeft uitgenodigd, geloofwaardig neer te zetten. Mooi om te zien is de ontwikkeling die Maik doormaakt tijdens de reis, die volgens Akin gelijk opgaat met de ontwikkeling van Tristan Göbel zelf tijdens de opnames van de film.

Toegevoegd heeft Akin een aanstekelijke soundtrack, met nummers van Seeed, K.I.Z. en de Beatsteaks samen met Tocotronic-zanger Dirk von Lotzow. Liefhebbers van Duitse muziek komen dus aan hun trekken in deze film, en voor anderen is het een goede gelegenheid om er kennis mee te maken.

Lichte grappige film

Een Nederlands publiek heeft natuurlijk minder last van de verwachtingen die de bewondering voor Herrndorfs werk en het imago van Akin met zich meebrengen. Wat blijft er dan over? Een lichte, grappige film over twee jongens die met een gestolen auto door Duitsland rijden. Geen dramatische momenten, geen diepe gevoelens en – helaas – ook geen echte euforie. Behalve Maik blijven de personages vlak: vooral zijn vader en diens minnares Mona zijn zwakke

karikaturen. De scènes op school zijn ronduit ongeloofwaardig en horen eerder thuis in een serie als 'Gilmore Girls'.

Goed gelukt is het personage van Maik, gespeeld door Tristan Göbel, die bij het begin van de opnames pas 13 jaar was

De scène waarin Tsjik opbiecht dat hij eigenlijk niet op meisjes valt, vindt dan wel in een prachtige setting – een meer vol afgebrande bomen – plaats, echt geloofwaardig is het niet. Daarvoor hebben we Tsjik, gespeeld door Anand Batbileg, te weinig zien worstelen met zijn identiteit, blijft hij met zijn mij-kan-het-allemaal-niks-schelen-houding te ongrijpbaar. Ook Isa, het meisje dat ze tegenkomen op een vuilnisbelt en dat een stuk met ze meereist, verandert van het verwaarloosde, iele en een beetje enge wezentje net iets te snel in een aantrekkelijke jonge vrouw, op wie Maik makkelijk verliefd kan worden.

Op een paar momenten in de film komt de onafgewerkte stijl waar Akin bekend om staat tevoorschijn. De scène waarin ze met de Lada door Berlijn rijden doet grootstedelijk aan, en ook de vuilnisbelt in een oud fabrieksgebouw levert een mooi beeld op. Dat past goed bij Herrndorfs directe, eigenzinnige taalgebruik. Helaas zijn de meeste landschappen in de film, die bijna allemaal in zacht licht zijn gedompeld, zoetsappig. Van Hellersdorf zien we niets anders dan de luxe villa van Maiks ouders en de groene velden eromheen, en ook het meer waar ze met Isa gaan zwemmen en de burcht, vanwaar ze over de omgeving uitkijken, zijn niet zo spectaculair als je van een roadmovie zou verwachten.

“Sympathiek”, noemt de Deutsche Welle Akins verfilming van 'Tsjik'. “Fatih Akin heeft het goed gedaan. Dat is waarschijnlijk het beste wat je over de verfilming van zijn lievelingsboek kunt zeggen”, schrijft Die Zeit. Het is tekenend voor de film, die helaas op zichzelf niet zo interessant is: de meeste critici waarderen Akins poging dicht bij het geliefde boek te blijven. Hij komt met veel weg, vooral met de karikatuurachtige volwassen personages. De allerlaatste scène, waarin Akin na het einde van het eigenlijke verhaal nog snel laat zien hoe Isa, Tsjik en Maik elkaar beloven om elkaar over vijftig jaar weer op dezelfde plek te zien, is dan ook een toegift aan de Herrndorf-lezers, die op dit hoogtepunt zaten te wachten.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/18427/verfilming-bestseller-tsjik-echte-euforie-blijft-uit>